

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Betreft Bint. Bint van Bordewijk Modernistisch bekeken

van Luxemburg - Albers, A.E.M.

Publication date
2002

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

van Luxemburg - Albers, A. E. M. (2002). *Betreft Bint. Bint van Bordewijk Modernistisch bekeken*. in eigen beheer.

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

Bibliografie:

- Adams, Hazard
1992 *Critical Theory Since Plato*. London – New York – Tokyo e.a.
- Alphen, Ernst van Maaïke Meijer red.
1988 *De canon onder vuur. Nederlandse literatuur tegendraads gelezen*. Amsterdam.
- Anbeek, Ton
1990 *Geschiedenis van de Nederlandse literatuur 1885-1985*. Amsterdam.
- Anbeek, Ton
2001 'De betekenis van Merlijn.' *Nederlandse Letterkunde* 6 1: 1-12.
- Anten, Hans
1982 'Van realisme naar zakelijkheid. Proza-opvattingen tussen 1916 en 1932.' *Reflecties op letterkunde*. Utrecht.
- Anten, Hans
1984 'F. Bordewijk.' *Kritisch literair lexicon*. 's-Gravenhage.
- Anten, Hans
1993 'Dirk Coster publiceert zijn artikel "Bint, of de kroning der schoften": Discussie over de al dan niet fascistoïde strekking van Bordewijks roman Bint.' *Nederlandse literatuur, een geschiedenis*. Groningen 1993: 669-676.
- Anten, Hans
1996 *Het bekoorlijk vernis van de rede. Over poetica en proza van F. Bordewijk*. Groningen.
- Aristoteles
(1986) *Poetica*. Vertaald, ingeleid en van aantekeningen voorzien door N. van der Ben en J.M. Bremer. Amsterdam.
- Armstrong, Paul B.
1983 'The conflict of Interpretations and the limitsof Pluralism'. *PMLA* 98 3: 341-352.
- Bakhtin, M.M.
1990 (1981) *The Dialogic Imagination. Four Essays by M.M. Bakhtin*. Edited by Michael Holquist. Austin.
- Bakker, Siem
1989a 'F. Bordewijk, etaleur van betrekkelijke zekerheden.' *Forum der Letteren* 30 3: 217-219.
- Bakker, Siem
1989 b 'Het oeuvre van Bordewijk. Thematische constanten in de verhalen en romans'. *Preludium* 6 (1989-'90) 2: 4-22.
- Bakker, Siem
1991a 'Drie modellen voor Bint.' *Het oog in 't Zeil* 8 2: 1-12.
- Bakker, Siem
1991 b *Ik ben maar een dilettant. F. Bordewijk 1884-1965*. Quine, Nijmegen.
- Bal, Mieke
1984 'Delimiting Psychopoetics' *Style*: Volume 18, No 3, Summer 1984.
- Bal, Mieke
1990 *De theorie van vertellen en verhalen: inleiding in de narratologie*. Muiderberg. Vijfde geheel herziene druk.
- Bartels, A.
1963 *Een eeuw middelbaar onderwijs herdacht, 1863-1963*. Groningen.

- Barthes, Roland
1970 *S/Z: Essais*. Paris.
- Bie, H. de
1937 *Het tuchtrecht van den onderwijzer*. Rotterdam.
- Binnendijk, D.A.M.
1937 'Barok en Romantiek.' *Groot Nederland*: 545-549.
- Blok, W.
1979 'Kenmerken van de moderne (Nederlandse) roman 1930-1970.' *De Nieuwe Taalgids* 72: 340-353.
- Bordewijk, F.
1984 (1934) *Bint: roman van een zender*. 1984 (1934) Herdruk als facsimile, bezorgd en van een Nawoord voorzien door Harry Scholten. Rijswijk.
- Bordewijk, F.
1935 'Drie vijanden van Bint.' *De gemeenschap* XI 12: 885-889.
- Bordewijk, F.
1949 *Blokken, Knorrende beesten Bint: Drie romans*. 's-Gravenhage en Rotterdam.
- Bordewijk, F.
1985 *Verzamelde Verhalen*. 's-Gravenhage.
- Bordewijk, F.
1991 *Verzameld Werk*. Amsterdam.
- Bordewijk, R.F.
1984 'Geen mythevorming over bedoeling van Bordewijk's "Bint".' *NRC-Handelsblad* 27-10-1984.
- Bordewijk-Roepman, Johanna
1953 'De andere facet'. Pierre H. Dubois. *Over F. Bordewijk: Een karakteristiek van zijn schrijversarbeid*. 's-Gravenhage: 33-45.
- Braak, Menno ter
1935 'De leugenaar Bordewijk.' *Het Vaderland* 30-4-1935.
- Braak, Menno ter
1949 'Tien maal gehoorzaamheid'. *Verzameld Werk* Deel V. Amsterdam: 417-423.
- Brugmans, prof. dr. H.
1973 *Geschiedenis van Amsterdam Deel 6: Opgaand getij 1848/1925*. Utrecht en Antwerpen.
- Bulte, Ineke
1990 'De wijsheid van de omweg.' *Preludium. Tijdschrift voor Literatuur* 6: 23-43.
- Coster, Dirk
1935 'Bint, of de kroning der schoften.' *De stem*: 783 e.v.
- Culler, Jonathan
1981 *The Pursuit of Signs*. London.
- Cumps, Dorian
1998 *De eenheid in de tegendelen. De psychomachische verhaalwereld van F. Bordewijk en de mythe van de hermafrodit*. Amsterdam.
- Dale, Van
1999 *Groot Woordenboek der Nederlandse Taal*. 11e, 12e en 13e uitgave. Utrecht en Antwerpen.
- Dante Alighieri
2001 *De goddelijke komedie*. Met alle prenten van Gustave Doré. Vertaald door Ike Cialona en Peter Versteegen. Amsterdam.

- Dautzenberg, J.A.
1979 'Over de thematiek van Bordewijks korte verhalen.' *Spiegel der Letteren* 21: 178-196.
- Davidson, Donald
1978 'What Metaphors mean.' *Critical Inquiry* 5 1: 31-47.
- Deyssel, Lodewijk van
1886 'Over literatuur'. *Verzamelde opstellen*. Amsterdam: 39-99.
- Donker, A.
1935 'Ijskoude woordkunst.' *Critisch Bulletin*: 5-8.
- Douma, A.M.H.
1924 *Anna Maria van Schuurman en de studie der vrouw*. Amsterdam.
- Dubois, P. H.
1953 *Over F. Bordewijk, een karakteristiek van zijn schrijversarbeid*. Rotterdam en 's-Gravenhage.
- Duinkerken, A. van
1935 'Vernieuwing van het proza.' *De Gids* 1935 1: 232-241.
- Dupuis, Michel
1976 'F.Bordewijks anti-utopie "Blokken" (1931) in het licht van modernisme en formeel experiment.' *Spiegel der letteren* 18 3-4 (maart 1976): 176-201.
- Dupuis, Michel
1980 *Ferdinand Bordewijk*. Antwerpen.
- Eco, Umberto
1979 *The role of the reader*. Bloomington.
- Eliot, T.S.
1953 'Tradition and the Individual talent.' *Selected Prose*: 21-30.
- Ellenberger, Henri
1970 *The discovery of the Unconscious*. Harper Collins z.p.
- Elzinga, S.
1926 *De chaos van ons middelbaar onderwijs*. Haarlem.
- Felman, Soshana and Dori Laub, M.D.
1992 *Testimony: Crises of Witnessing in Literature, Psychoanalysis, and History*. New York en London.
- Fokkema, Douwe en Elrud Ibsch
1984 *Het Modernisme in de Europese letterkunde*. Amsterdam.
- Freud, Ernst
1970 *The Letters of Sigmund Freud & Arnold Zweig*. Edited by Ernst L Freud. London. The international Psycho-analytical Library. Edited by M. Masud R. Khan. No.84.
- Freud, Sigmund
1974 *Sigmund Freud: Studienausgabe*. Frankfurt am Main.
- Gelder, Ben van en Ed Wendrich
1984 'Pedagogiek, nationaal-socialisme en verzet. Over de relatie van Gunning en Kohnstamm op de ontwikkelingen in nazi-Duitsland.' *Comenius: wetenschappelijk tijdschrift voor democratisering van opvoeding, oonderwijs, vorming en hulpverlening* 15: 322-345.
- Goedegebuure, Jaap
1992 *Nieuwe Zakelijkheid*. Utrecht.
- Goedegebuure, Jaap

- 2001 'Postmoderne modernisten en modernistische postmodernen.' *Nederlandse Letterkunde* 6 1: 13-32.
- Goedegebuure, Jaap en Odile Heynders
1996 *Literatuurwetenschap in Nederland. Een vakgeschiedenis.* Amsterdam.
- Govaart, Th.
1962 *Het geclausuleerde beest: F.Bordewijk - Meesterschap over het monster.* 's-Gravenhage.
- Gregoor, Nol
1983 *Gesprekken met F. Bordewijk.* 's-Gravenhage.
- Grosso, Gianfranco
1988 'Bordewijk en de strijd om de jeugd.' *Handelingen Tiende Colloquium Neerlandicum.* Gent en Woubbrugge: 277-292.
- Grotenhuis, Saskia
1998 *Op zoek naar middelbaar onderwijs.* Amsterdam.
- Grüttemeier, Ralf
1988 'De impasse rond "Bint" en een aanzet tot overwinning.' *Forum der letteren* 29 3: 221-228.
- Grüttemeier, R.
1991 'De wingerdrank en Bint: Schrijven met schilderijen.' *Literatuur* 8 5: 302-307.
- Grüttemeier, R.
1993 a 'Dialogizität und intentionalität bei Bachtin.' *Deutsche Vierteljahrsschrift für Literaturwissenschaft und Geistesgeschichte* 67 (1993): 764-783
- Grüttemeier, R.
1993 b 'De expressionistische nieuwe zakelijkheid.' *Literatuur* 10 3: 185-187.
- Grüttemeier, R.
1995 a *Hybride Welten. Aspekte der 'Nieuwe Zakelijkheid' in der niederländischen Literatur.* Stuttgart.
- Grüttemeier, R.
1995 b 'De Nieuwe Zakelijkheid als spiegel van de literatuurwetenschap.' *Forum der letteren* 36 1: 19-30.
- Grüttemeier, R.
1999 'Bordewijk en de Nieuwe Zakelijkheid.' *Tijdschrift voor Nederlandse Taal- en Letterkunde* 115 (1999) 4: 334-356.
- Grüttemeier, R.
2000 'Streven naar eenheid': Dorian Cumps, *De eenheid in de tegendelen. De psychomachische verhaalwereld van F. Bordewijk en de mythe van de hermafrodit.* Amsterdam: Amsterdam University Press, 1998. *Literatuur* 17 1: 47-50.
- Gunning J.H.
1911 'Zijn onze tegenwoordige onderwijsmethoden dienstig aan de volksoopvoeding?' *Verzamelde paedagogische Opstellen (eerste bundel).* Amsterdam: 225-246.
- Gunning, J.H.
1933 'Gelijgeschakelde Paedagogie.' *Paedagogische Studiën* XIV: 239-256.
- Gunning, J.H.
1940 *Keur uit de werken van prof. Dr. J.H. Gunning.* Groningen.
- Haworth, Kenneth R.
1980 *Deified Virtues, Demonic Vices and Descriptive Allegory in Prudentius' Psychomachia.*

- Hoek, Els red. Marleen Blokhuis, Sjoerd van Faassen, Ingrid Goovaerts, Natalie Kamphuis, Maaïke Kramer
2000 *Theo van Doesburg: oeuvrecatalogus*. Bussum.
- Jaffé, H.L.C.
1983 *Theo van Doesburg*. Amsterdam.
- Jansonius, F.
1970 'Enkele aspecten van het werk van Bordewijk.' *Levende talen* 266: 204-216.
- Kamp, Elly
1994 'Meester Bint en mr. Bordewijk.' *Literatuur* 94 6: 355-362.
- Kant, Immanuel
1971 *Kritik der reinen Vernunft*. Nach der ersten und zweiten Originalausgabe neu herausgegeben von Raymond Schmidt. (1956) Hamburg.
- Kant, Immanuel
1974 *Kritik der Urteilskraft*. Herausgegeben von Karl Vorländer. (1924) Hamburg.
- Kellendonk, Frans
1985 *Het werk van de achtste dag; over de verhalen van F. Bordewijk*. 's-Gravenhage.
- Kissling, Beat
1992 *Zusammenhang von Nietzsches Kritik der christlichen Kultur und seinem Entwurf des Übermenschen als philosophisch-ethische Neuorientierung des Menschen in seiner Bedeutung für die Pädagogik*. Konstanz.
- Knuvelde, Gerard
1976 *Handboek tot de geschiedenis der Nederlandse letterkunde*. 's-Hertogenbosch.
- Kohnstamm, Ph.
1929 *Democratie, dictatuur en opvoeding*. Groningen.
- Kohnstamm, Ph.
1935 'Een schip op 't strand!.' *Paedagogische Studiën* XVI: 257-262.
- Kohnstamm, Ph.
1936 *Het nationaal-socialisme als geestelijk gevaar*. Assen.
- Kolocotroni, Vassiliki, Jane Goldman and Olga Taxidou eds.
1998 *Modernism: An Anthology of Sources and Documents*. Edinburgh.
- Leeman, A.D. en A.C. Braet
1987 *Klassieke retorica*. Groningen.
- Luxemburg, Jan van, Mieke Bal en Willem G. Weststeijn
1988 (1981) *Inleiding in de literatuurwetenschap*. Muiderberg.
- Luxemburg-Albers, A.E.M. van
1990 a 'Wie of wat is Bint? Proeve van onderzoek naar thema en structuur in Bordewijks *Bint*.' *Spektator* 9 2: 85-106.
- Luxemburg-Albers, A.E.M. van
1990 b 'De metaforen van *Bint*.' *Forum der letteren* 31 4: 241-257.
- Luxemburg-Albers, A.E.M. van
1991 'Hoe Bordewijk de norm verstelt en de kinderen van de schaduw in het licht treden. Vrouwen in *Bint*.' Ernst van Alphen, Maaïke Meijer (red.) *De canon onder vuur. Nederlandse literatuur tegendraads gelezen*. Amsterdam: 143-160.
- Luxemburg-Albers, A.E.M. van
1993 'Intertextualiteit in Bordewijks *Bint*.' *De Nieuwe Taalgids* 86 1: 17-30.
- Luxemburg-Albers, Anneke van

- 1999 a 'D. Cumps. De eenheid in de tegendelen. De psychomachische verhaalwereld van F. Bordewijk en de mythe van de hermafrodit: een interpretatie.' *Neerlandica Extra Muros* XXXVII 3: 63-65.
- Luxemburg-Albers, A.E.M. van
1999 b 'Directeur Bint in de discussie over het onderwijs.' *Nederlandse letterkunde* 4 4: 347-365.
- Luxemburg-Albers, A.E.M. van
2001 'Harmen en Heintje. Een psychomachisch paar in het Keizerrijk.' *Literatuur* 2001 2: 79-91.
- Man, Paul de
1979 *Allegories of Reading. Figural Language in Rousseau, Nietzsche, Rilke, and Proust*. New Haven and London.
- Matthijsen, M.A.J.M.
1982 *De elite en de mythe. Een sociologische analyse van strijd om onderwijsverandering*. Deventer.
- Mathijsen, Marita
2000 *De mythe terug: Negentiende-eeuwse literatuur als travestie van maatschappelijke conflicten*. Amsterdam.
- Mertens, Anthony en Klaus Beekman
1990 *Intertekstuliteit in theorie en praktijk*. Dordrecht.
- Mertens, Anthony
1993 'November 1962; het eerste nummer van *Merlijn* verschijnt: Vernieuwing van de literatuurbeschouwing.' *Nederlandse literatuur, een geschiedenis*. Groningen: 756-762.
- Miranda, S.F. De
1921 *Amsterdam en zijne bevolking in de negentiende eeuw*. Amsterdam.
- Neubauer, John
1996 'The Structure of Literary Revolutions.' *The Search for a New Alphabet: Literary studies in a Changing World*. Harald Hendrix, Joost Kloek, Sophie Levie, Wil van Peer (eds): 172-177.
- Nicholls, Peter
1995 *Modernisms: a Literary guide*. London
- Niemeyer, A.C.
1953 'Bordewijk als de auteur van het magisch realisme.' *De gids* 116 deel 2 12: 374-393.
- Nietzsche, Friedrich
1982 *Jenseits von Gut und Böse. Werke in drei Banden*. II Hrsg. Karl Schlechta, München.
- Poe, Edgar Allan (G.R.Thompson ed.)
1846 'The philosophy of composition.' (1984) *Essays and reviews*: 13-25
- Rang, Adalbert en Britta
1984 'Reformpedagogiek en nationaal-socialisme in Duitsland.' *Comenius: wetenschappelijk tijdschrift voor democratisering van opvoeding, onderwijs, vorming en hulpverlening* 15: 272-296.
- Rees, C.J. van en G.J. Dorleijn
1994 'Literaturopvattingen in het literaire veld: over de integratie van twee benaderingen.' *Spektator. Tijdschrift voor Neerlandistiek* 23 2: 91-114.
- Ricoeur, Paul
1975 *La métaphore vive*. Paris.
- Ricoeur, Paul

- 1978 *The Rule of Metaphor: Multi-disciplinary Studies of the Creation of Meaning in Language*. Tr. Robert Czemy with Kathleen McLaughlin and John Costello S.J., Tr. of *La métaphore vive*. London.
- Rilke, R.M.
1914 *Wendung. Sämtliche Werke II 82*. Leipzig. 1955-1966.
- Ruiter, Cees de
1984 'Nogmaals over de strekking van Bordewijk's *Bint*.' *Bzzletijn* 12 (112): 23-27.
- Ruiter, Frans en Wilbert Smulders
1996 *Literatuur en moderniteit in Nederland 1840-1990*. Amsterdam en Antwerpen.
- Schenkeveld - van der Dussen, M.A.
1993 *Nederlandse Literatuur, een geschiedenis*. Onder hoofdredactie van M.A. Schenkeveld-van der Dussen. Groningen.
- Schmitz, P.F.
1987 'Intertextualiteit door signalen en symptomen.' *Spiegel der Letteren* 29 (1-2): 25-31.
- Schmitz-Küller, Helbertijn
1980 'Kwestie van karakter.' *Voor H.A. Gomperts, bij zijn 65e verjaardag*. Amsterdam: 196-202.
- Scholten, H.
1975 "Ambrosia, uw naam klinkt als een veelvoud". Over literatuuropvattingen tijdens het interbellum.' *Studies voor Zaalberg*. Leiden: 176-186.
- Scholten, Harry
1980 'Een nieuwe jeugd ging opwaarts in zijn ster.' *Voor H.A. Gomperts bij zijn 65e verjaardag*. Amsterdam: 177-184.
- Scholten, Harry
1980 'Crisis en fascisme in Nederlands verhalend proza 1930-1940.' *Bzzletijn* 8 72: 7-11.
- Scholten, Harry
1982 'Over de strekking van de roman "Bint" van F.Bordewijk.' *Bzzletijn* 10 96: 44-48.
- Scholten, Harry
1984 *Nawoord*. F. Bordewijk: *Bint: roman van een zender*. Facsimile van de eerste druk van 1934, Rijswijk 1984: III-VIII.
- Selden, Raman and Peter Widdowson
1993 *A Reader's Guide to Contemporary Literary Theory*. Lexington.
- Smulders, W.
1985 "Schilderen met woorden"; Over het impressionisme bij Van Deysse en Prins.' *Traditie en vernieuwing. Opstellen aangeboden aan A.L. Sötemann*. Onder redactie van W.J. van den Akker e.a. Utrecht: 113-129.
- Smulders, Wilbert
1986 'Ferdinand Bordewijk: De leerstoel van de twijfel.' *De Groene Amsterdammer* 1-10-1986.
- Smulders, W.
1988 'De Wingerdrank.' *De nieuwe taalgids* 81 4: 321-335 en 5: 401-416.
- Sötemann, A.L.
1984 'Vier Poetica's.' *Nieuwe Taalgids* 77 (1984): 437-448.
- Stomps, Magda
1942 'Boekbespreking.' *Nederland: maandblad voor het geestesleven in Nederland, Duitsland en elders* 94 7 (1 juli 1942): 243-237.
- Straaten, E. van

- 1983 *Theo van Doesburg 1883-1931: een documentaire op basis van materiaal uit de schenking Van Moorsel.* 's-Gravenhage.
- Stroman, Ben
1935 'De Nieuwe Zakelijkheid in de literatuur.' *Rondom het boek.* Onder redactie van Roel Houwink: 70-84.
- Themerson, Stefan
1951 *Woof Woof or Who Killed Richard Wagner.* London.
- Toom, M.C. van den
1987 'Nieuwe Zakelijkheid. Oorsprong en ontwikkeling van een term.' *De Nieuwe Taalgids* 80 1: 40-54.
- Toom, M.C. van den
1992 'Nieuwe Zakelijkheid. Vroeger en nu.' *Tijdschrift voor Nederlandse Taal- en Letterkunde* 108: 276-283.
- Uri, S.P.
1951 'De ontwikkeling van F. Bordewijk.' *Critisch Bulletin* 18 6: 241-251.
- Varangot, Victor
1947 'Bordewijk en de schilderkunst.' *Pen een Penseel* bijzonder (augustus)nummer van *Critisch Bulletin*: 49-157.
- Varangot, Victor
1947 'Bordewijk' *Proloog*: 23-41.
- Verdaasdonk, H.
1974 'Vormen van literatuurwetenschap.' *De Revisor* 1 7 t/m 2 (1975) 4.
- Vestdijk, S.
1947 *Muiterij tegen het etmaal.*
- Vorink, Koos
1933 *Om de vrije mens der nieuwe gemeenschap.* Amsterdam.
- Vriesland, Victor van
1949 *F. Bordewijk. Een inleiding tot en keuze uit zijn werk.* 's-Gravenhage.
- Vugs, Reinold
1995 *F. Bordewijk: een biografie.* Baam.
- Waal, J. van der
1942 'Een veelbelovend verleden; Bordewijk door een filosofische bril.' *Groot Nederland* 40 2: 117-144.
- Wagenaar, M.F.
1990 *Amsterdam 1876-1914: economisch herstel, ruimtelijke expansie en de veranderende ordening van het stedelijk grondgebruik.* Amsterdam.
- Weijers, Els
2000 *Nietzsche als verteller. Hoe het lichaam wordt wat het is.* Kampen.
- Zwart, P.J.S.
1988 "'Roman van een ontvanger.'" Hoe Bordewijk aan Bint kwam.' *Hollands Maandblad* 29: 34-40.

